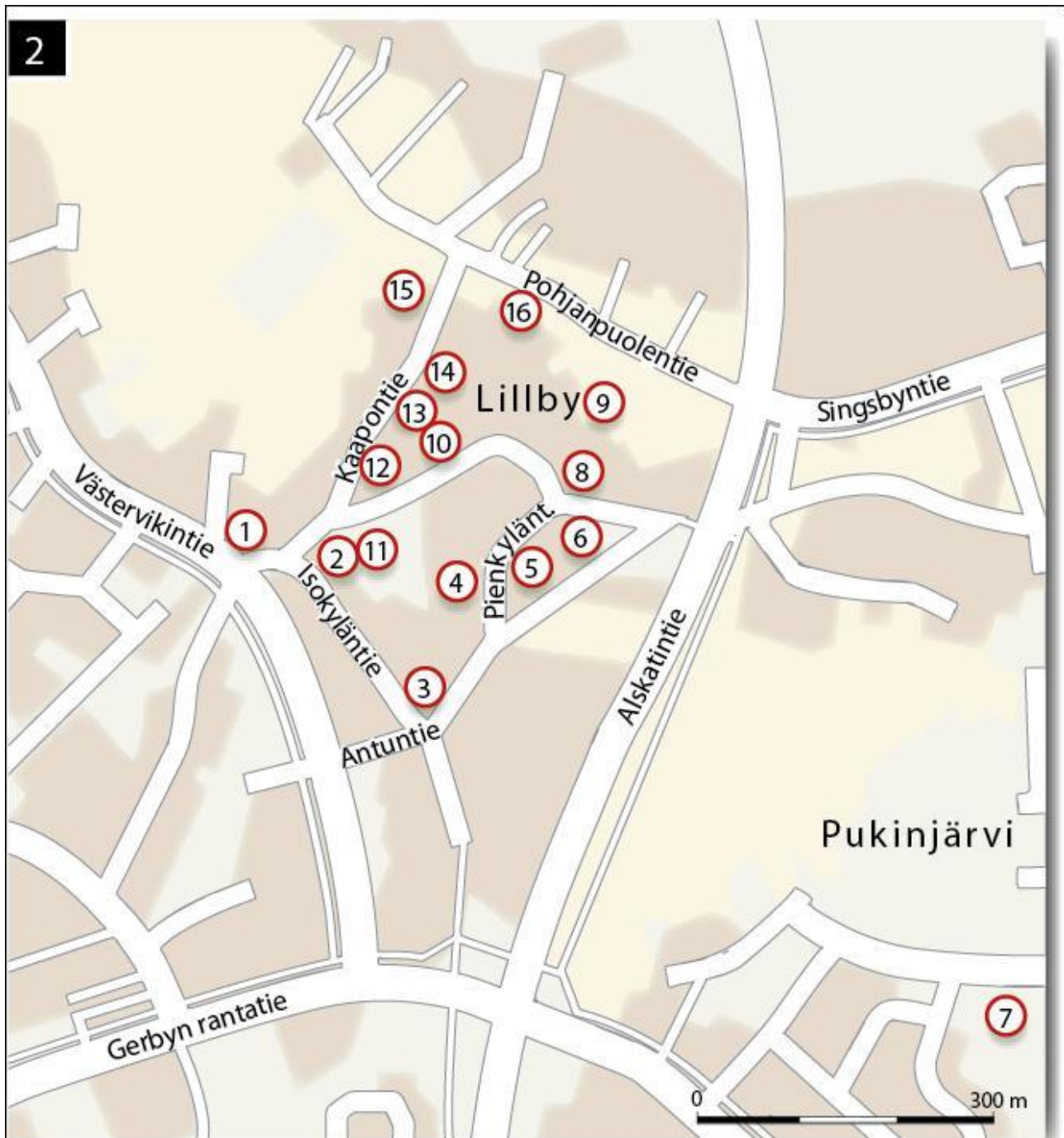

Vandringsrutt 2, Vaellusreitti Nro. 2

1 Dallas pizzeria, 2 Mäkitupa, 3 Osuuskauppa, 4 Mylly, 5 Wijkin talo,
6 NS-talo, 7 Pukinjärven alua, 8 Mäkitupia, 9 Myllymäki, 10 Verkkopaulatehdas,
11 Heimback, 12 Palokello, 13 Kylätupa, 14 Marttojen sauna, 15 Vanhimmat tilat,
16 Svinvallen

1. Dallas Pizzeria. I dag är Dallas pizza palazzo en populär träffpunkt. Tidigare fanns här en av byns många livsmedelsaffärer, nämligen Franz butik.

1. Dallas Pizzeria. Nykyään pizzeria Dallas on suosittu tapaamispaikka. Aiemmin täällä paikalla on ollut yksi kylän monista elintarvikekaupoista, Franzin kauppa.

2. Backstuga. Den lilla backstugan till vänster i korsningen då man fortsätter uppför den gamla landsvägen är en typisk representant för de hus i vilka de obesuttna, det vill säga icke jordägande, bodde. Ett torp hörde till en bondgård medan en backstuga ibland var uppförd på byns allmänningar, ibland på en egen jordplätt. Uppe på backens krön har vi telefoncentralen till vänster med gaveln mot vägen. Där kopplades alla telefonsamtal.

2. Mäkitupa. Kun risteystä kääntyy vasemmalle ja kulkee pitkin vanhaa maantietä tulee vastaan pieni mäkitupa. Se on tyypillinen esimerkki talosta, jossa maattomat, eli sellaiset maanviljelijät, jotka eivät itse omistaneet maata, asuivat. Torppa kuului maalaistaloon, kun taas mäkitupa rakennettiin joskus kylän yhteismaille, joskus omalle maatilkulle. Ylempänä mäen laella on puhelinkeskus vasemmalla puolella. Keskuksen pääty on tietä vasten. Ennen vanhaan sieltä yhdistettiin kaikki puhelut.

3. Andelshandeln. Denna korsning var förr byns obestridliga centrum. Här fanns andelshandeln, Korsholms Norra Handelslags affär som byggdes på 1920-talet. Föreståndaren bodde själv i huset och man hade ett flertal anställda.

I huset fanns en kort tid en bar innan det revs. Senare byggdes ett nytt butikshus på tomten mittemot. En tid fanns också byns postkontor här.

3. Osuuskauppa. Tämä risteys on aiemmin ollut kylän kiistaton keskus. Täällä oli osuuskauppa, 1920-luvulla rakennettu Korsholms Norra Handelslags -kauppa. Johtaja asui itse talossa ja kaupassa oli useita muitakin työntekijöitä. Ennen rakennuksen purkua talossa toimi vähän aikaa baari. Vastapäiselle tontille rakennettiin myöhemmin uusi kauppatalo. Siellä oli jonkin aikaa myös kylän postikonttori.

4. Kvarnen. Här har troligen funnits en kvarn ända sedan 1550-talet. Efter kriget hade man både en vetekvarn och en havrekvarn här. Havrekvarnen flyttades från Smedsby cirka 1890 medan vetekvarnen byggdes 1936-38. Efter kriget var verksamheten livlig. Tre till fyra mjölnare arbetade dag och natt, helg som söcken.

4. Mylly. Täällä on todennäköisesti ollut mylly aina 1550-luvulta lähtien . Sodan jälkeen paikalla on ollut sekä vehnä- että kauramylly. Kauramylly siirrettiin Sepänkylästä noin vuonna 1890. Vehnämylly rakennettiin 1936-38. Sotien jälkeen myllyt olivat kovassa käytössä. Kolmesta neljään mylläriä tekivät töitä päivin öin, pyhät ja arjet.

5. Wijk hemman. Mellan de två vägarna finns Wijk hemman. Bostadshuset står numera tomt.

Det är uppfört 1910. Innan dess har där funnits två tidigare bostadshus. På platsen har funnits en bondgård i långa tider, lägenheten kallas också Antas. Namnet kommer av Anders Jönsson som var sockensmed på 1560-talet. Man har haft fem till åtta kor i ladugården vars grund är från 1860-talet. På gården har också funnits ett brygghus där man tillverkat brännvin.

5. Kahden tien välissä on WIJK-koti. Vuonna 1910 rakennettu talo on nykyään tyhjiään. Aiemmin tällä paikalla on ollut kaksi asuinrakennusta. Kauan aikaa tontilla oli maatila, jota kutsuttiin nimellä Antas. Nimi tulee 1560-luvulla paikalla pitäjänseppänä toimineen Anders Jönssonin kautta. Maatilalla on ollut 5-8 lehmää navetassa, jonka perustukset ovat 1860-luvulta. Tilalla on toiminut myös panimo, jossa on valmistettu paloviinaa.

6. Uf-lokalen. Ungdomslokalen invigdes 1927. Här fanns mycket aktivitet på 1940-talet.

6. Nuorisotalo vihittiin käyttöön 1927. Toiminta talolla oli erityisen aktiivista 1940-luvulla.

7. Infjärsområdet. Den som har mycket energi kan förlänga sin rutt med en promenad under Alskatvägen in på Infjärsområdet som är byggt på gamla Gerbymarker. Där kan man beundra några av de ståtligaste stenrösen vi har i våra byar. Mot Infjärden låg Syring's plantskola där man förädlade många av de fina gamla äppelsorter som i dag fått en renässans. Den gamla huvudbyggnaden finns ännu kvar, nyrenoverad i privat bruk.

7. Sisäselänalue(?). Tässä kohtaa voi reittiä halutessaan hieman pidentää ja tehdä pienen kävelyretken Alskatintiellä Sisäselänalueelle, joka on rakennettu vanhoille Gerbynmaille. Siellä voi ihailla muutamia niistä komeista kiviroykkyöistä, joita kylissämme on. Sisäselänaluetta vastapäätä on Syringin viljelykoulu(?). Siellä on jalostettu monia vanhoja omenalajeja, jotka ovat taas nykyään kovin suosittuja. Vanha päärakennus on vielä jäljellä. Se on remontoitu yksityiseen käyttöön.

8. Backstugor. Tillbaka till Lillby igen: På högra sidan om Lillbyvägen finns några så kallade backsstugor kvar. De bedoddes av mindre bemedlade personer.

8. Mäkitupia. Takaisin Lillbyhyn. Pienkyläntien oikealla puolella ennen nuorisotaloa on . Ne on rakennettu vähävaraisten ihmisten kodeiksi.

9. Kvarnback. Den backe som sluttar mot Norrsidsvägen har varit en populär källbacke bland byns barn. Här fanns på 1930-talet en liten hoppbacke. Tidigare fanns här tre kvarnar, därav namnet.

9. Myllynmäki. Mäki, joka päättää Pohjanpuolentien, on ollut kylän lasten suosima kelkkämäki. 1930-luvulla täällä on ollut jopa pieni hyppymäki. Aiemmin paikalla on ollut kolme myllyä, siitä nimitys.

10. Granqvists nättelfabrik. Fabriken byggdes år 1938 oc tillverkar i dag telnar. Tidigare låg här en gård från 1700-talet.

10. Granqvistin verkkotehdas perustettiin vuonna 1938. Aiemmin täällä paikalla oli 1700-luvulta peräisin talo.

11. Heimback. På vänstra sidan om vägen finns Heimback. Här finns ett flertal skålgropar samt Dondrons källa. Källan hade speciellt bra vatten, en livsnödvändighet i gamla tider. Här fanns många hus förr.

11. Heimback. Tien vasemmalla puolella on Heimback, Kotimäki. Täällä on useita maljakuoppia sekä Dondronin lähde. Lähteessä on ollut harvinaisen hyvä vesi ja se on ollut aikoinaan tälle seudulle elintärkeä. Täällä on aiemmin on ollut useita taloja.

12. Brandklockan. Brandklockan är numera flyttad bredvid bystugan. Den var förr viktig eftersom det var så man fick bud ifall elden var lös.

12. Palokello. Täällä paikalla on ennen ollut palokello, joka on nyt siirretty kylätalon viereen. Ennen vanhaa palokello oli kylälle hyvin tärkeä kapistus. Sen avulla tieto tulipalosta kiiri ympäri kyliä.

13. Bystugan. Bystugan ligger korsningen av Lillbyvägen och Gabrielsvägen. Den är tillbyggd på en gammal timmergrund. Rotsoldat Flinck hade i tiden sin bostad här. I huset har tidigare funnits både mangel och Gerby småskola sedan 1888.

13. Kylätalo. Kylätalo sijaitsee Pienkyläntien ja Kaapontien risteyksessä. Talo on rakennettu vanhalle hirsipohjalle. Ruotusotamies Flinck asui täällä aikoinaan. Rakennuksessa on ollut myös mankeli ja vuodesta 1888 täällä on toiminut Gerbyn pikkulastenkoulu.

14. Marthabastun. Marthabastun till höger är en påminnelse om tider med annan hygien än dagens. Man tvättade sig inte så ofta, men då bastun eldades var man i stället många som badade.

14. Marthasauna. Oikealla puolella sijaitseva Marthasauna on muistuma ajoista, jolloin hygienia ei ollut yhtä korkeatasoista kuin nykyään. Ennen vanhaa ei peseydytty kovinkaan usein. Mutta silloin kun sauna lämmitettiin, saunottiinkin joukolla.

15. Äldsta bondgårdarna. På vänstra sidan av vägen finns tre av de äldsta bondgårdarna i byn, Minderstos, Gabbels och Jossas.

15. Tien vasemmalla puolella on kylän kolme vanhinta maalaistaloa: Minderstos, Gabbels ja Jossas.

16. Svinvallen. På högra sidan om vägen låg i tiden Svinhallen, där alla byns grisar hölls sommartid.

16. Tien oikealla puolella sijaitsi aikanaan Svinvallen, paikka jossa kylän siat viettivät kesänsä.